

HSF Pensionärsråd

251204

Kati Liljebäck

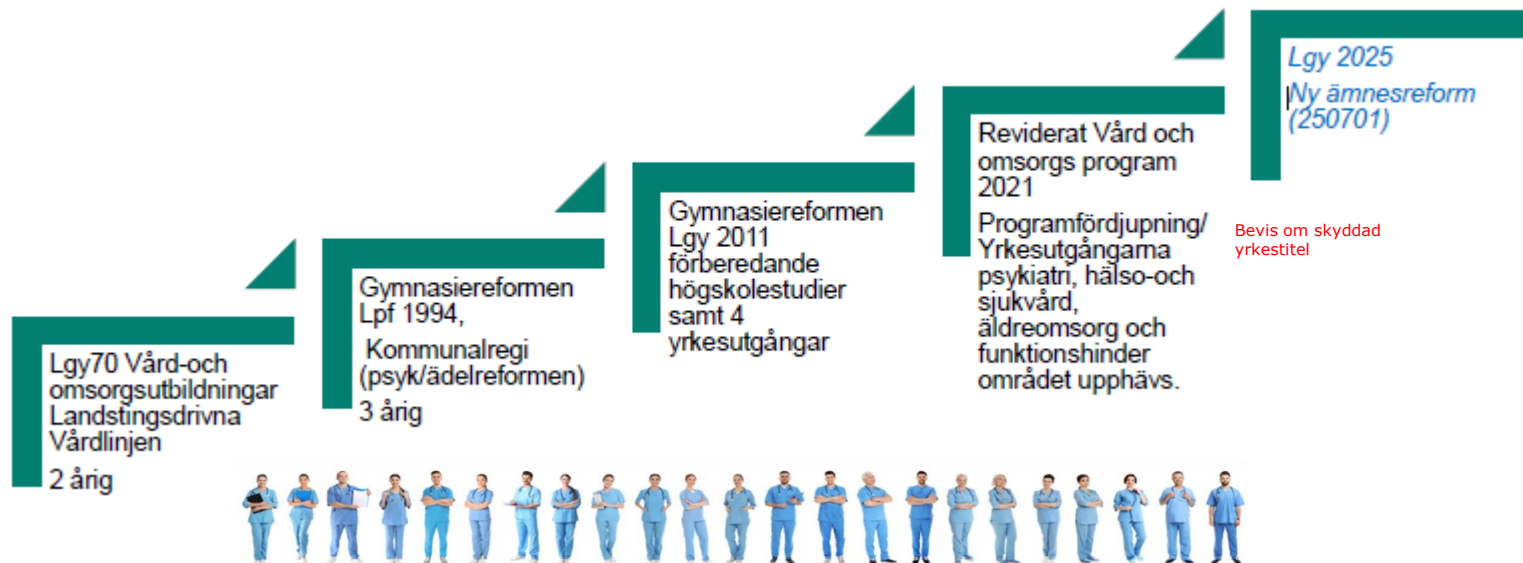
Utbildningsstrateg

Avdelning för kunskapsutveckling

Enheten Utbildning

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Vård och omsorgsutbildning – utbildning under förändring

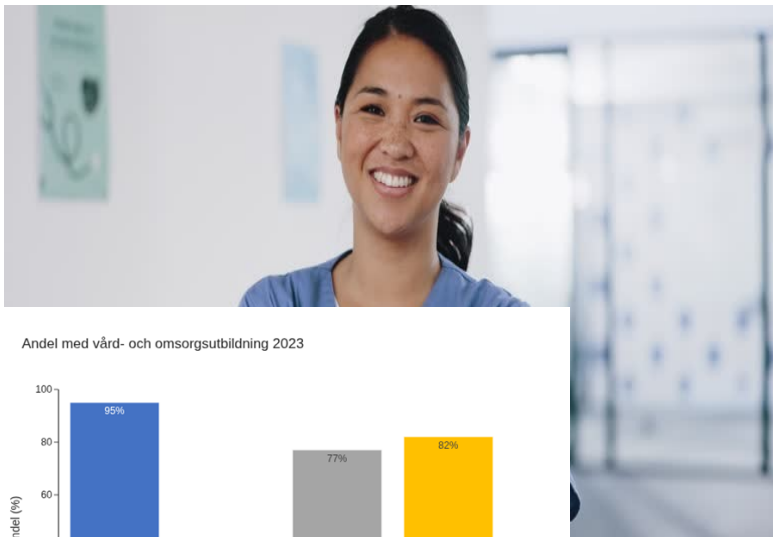

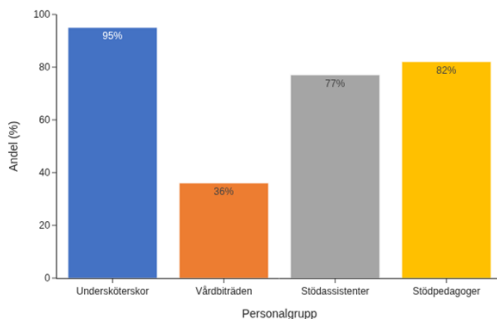
Vad är vård- och omsorgsutbildning?

- En yrkesutbildning på gymnasial nivå ges inom gymnasieskolan och vuxenutbildning
- Ca 30 gymnasieskolor som erbjuder vård- och omsorgsprogrammet i länet. Ca 600 platser/450 elever.
- Består av teori och praktik
- Arbetsplatsförlagt lärande (15v) – APL; möjlighet att prova på olika arbetsplatser, träna på praktiska färdigheter under handledning – lärande kopplat till lärandemål. Görs bland annat inom hälso- och sjukvården
- Förbereder för arbete inom vård, omsorg och socialt arbete
 - Vårdbiträde, undersköterska, stödassistent, personlig assistent, boendestödjare, habiliteringsassistent, skötare, elevassistent m.fl
- Bred ”bransch”, VO-boende, hemtjänst, akutsjukvård, psykiatri, primärvård, särskilda boende, LSS, skola
- Möjligheter efter utbildning
 - Ut i arbetslivet (hälso- och sjukvård, omsorg, socialtjänst)
 - Vidare studier på yrkeshögskola eller högskola

Vård- och omsorgsutbildad

Andel med vård- och omsorgsutbildning 2023

- Undersköterska – Sveriges vanligaste yrke
- Komvux är den vanligaste utbildningsvägen
- Andelen med utbildning inom vård- och omsorg större 2023 än 2021
- Införandet av skyddad yrkestitel
- Äldreomsorgslyftet (kommunal omsorg)
- Validering inom regionens verksamheter
- Andelen undersköterskor med utbildning högre i region än i kommun
- Tre år efter avslutad utbildning arbetar 52% av kvinnor och 63% av män
- Andel som studerat vidare är 34% bland kvinnor och 24% bland män
- Stor andel andraspråkstalare
 - 50% av vårdutbildade vårdbiträden har svenska som andra språk
 - 30% av utbildade undersköterskor har svenska som andra språk
 - Bland dem som studerar är andelen större.

[Utbildningsbakgrund undersköterskor, vårdbiträden och stödassistenten | SKR](#)
[Etablering på arbetsmarknaden eller fortsatta studier år 2019 efter gymnasieskola](#)

Skyddad yrkestitel undersköterska

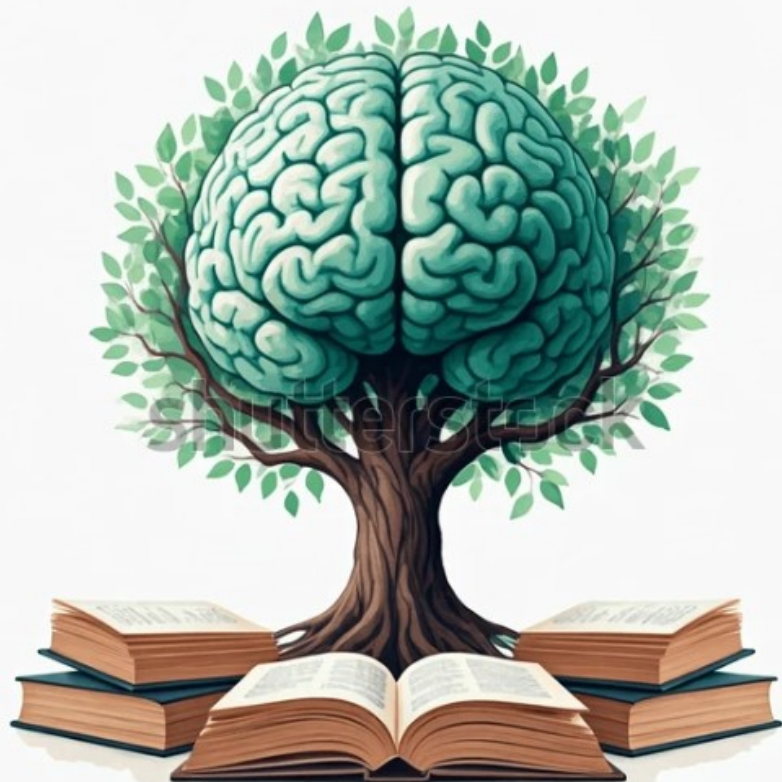
Den 1 juli 2023 blev undersköterska en skyddad yrkestitel efter ett riksdagsbeslut.

Socialstyrelsen prövar och utfärdar bevis för rätten att använda yrkestiteln. Föreskrifter om vilka krav som ställs som behöver uppfyllas för att få beviset.

Övergångsregel; Den som har en tillsvidareanställning med yrkestitel undersköterska den 1 juli 2023 får fortsätta att använda titeln under tio år, det vill säga till den 30 juni 2033.

Fast omsorgskontakt i Hemtjänst kräver bevis om skyddad yrkestitel Undersköterska. SoL 4 kap 2b § (2001:453) .
Språkrkrav B2 ,31 kap. 3a § SoL (2025:400)

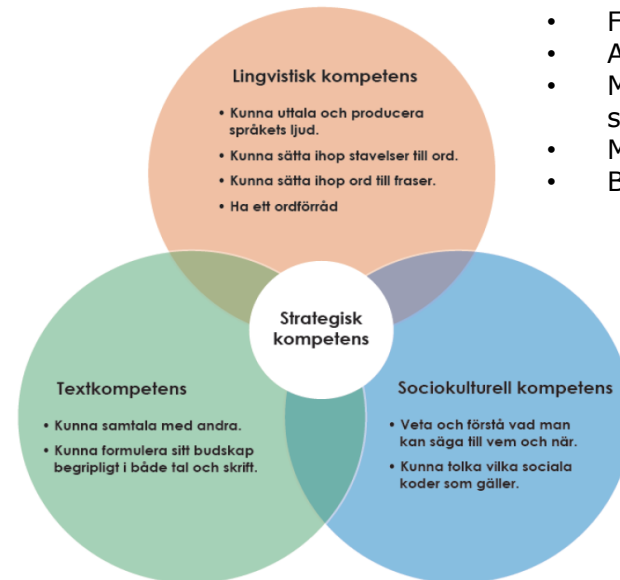
[Undersköterska blir en skyddad yrkestitel 1 juli 2023 - Legitimation](#)

Kommunikativa kompetenser

Faktorer som påverkar
språkinläring

- Utbildningsbakgrund
- Ålder
- Fallenhet
- Andra språk
- Modersmål vs det nya språket
- Motivation
- Bemötande

Vad görs av regionen tillsammans med andra?

Förkunskapskrav samt krav på svenska nivå 1 godkänt betyg (F) före man går ut på APL inom hälso- och sjukvård – en patientsäkerhetsfråga.

APL kan avbrytas om det föreligger risk för patientsäkerhet – språkbrister kan vara en anledning.

Part i Vård- och omsorgscollege med samverkan kring;

- Handledarutbildning med språk och inkluderingsmodul
- Språkombudsutbildning – språket på jobbet
- Kompetensutvecklande insatser och nätverk
- Arbetsplatsen!

Upphandlat språkstöd tex. för utlandsutbildad vårdpersonal

Verksamhetsnära insatser, kompetensstege, kompetensbevis, språkombud, språkcafé mm.

Regionen samverkar i många olika forum både nationellt, regionalt och lokalt, med olika huvudmän där frågor rörande vård- och omsorgsutbildning diskuteras och utmaningar kring språket lyfts.

Kompetensråd vård där Storsthlm är en part

Regionala vårdkompetensrådet, SKR, VIS, m.fl

[Språkförmåga i äldreomsorgen – underlag för bedömning och utveckling – Socialstyrelsen](#)

[Satsningar på omsorgen av äldre - Regeringen.se](#)

[Ett språkkrav inom äldreomsorgen införs - Regeringen.se](#) (SoL, nivå; B2)

Hög förändringstakt ställer krav...

- Främja utveckling - lärandekultur
- Göra lärandet lockande
- Lära av misstag – utforskande attityd
- Vardagsnära lärande
- Hög förändringstakt ställer krav på flexibilitet och anpassningsförmåga
- Många kompetenser har kortare livslängd än tidigare – behovet av kontinuerligt lärande stort!
- Uppskill (uppdatera befintliga kompetenser)
- Reskill (nya kompetenser)
- Kompetenser som lyfts fram för framtiden; kreativitet, samarbetsförmåga (relationella kompetenser), analytisk förmåga, källkritik, mjuka värden som inte kan ersättas av teknik/AI...
- Samverkan

Tack!

